

Jadwiga Młodowska

Data urodzenia: 27 czerwca 1882

Miejsce urodzenia: Piotrków Trybunalski

Data śmierci: 10 sierpnia 1934

Miejsce śmierci: Kraków

Rodzice: Helena z Mączewskich i Stefan Młodowscy

Profesja: intelektualistka i pionierka nowoczesnej pedagogiki w Polsce, dyrektorka seminarium nauczycielskiego w Chełmie, jako pierwsza w kraju zaimplementowała system daltoński w nauczaniu szkolnym

Słowa kluczowe: historia edukacji, system daltoński, pedagogika międzywojenna, Seminarium Nauczycielskie w Chełmie, modernizacja edukacji, studia kobiece, biografia intelektualna

Biogram¹

Jadwiga Młodowska stanowi wyjątkowy przykład polskiej intelektualistki przełomu XIX i XX wieku, której biografia ilustruje złożone procesy transformacji edukacyjnej w okresie kształtowania się nowoczesnej polskiej tożsamości narodowej. Jako przedstawicielka pierwszego pokolenia kobiet z dostępem do wyższego wykształcenia uniwersyteckiego, reprezentuje charakterystyczne dylematy wyboru między rozwojem indywidualnym a służbą społeczną. Urodzona 27 czerwca 1882 roku w Piotrkowie Trybunalskim jako córka adwokata, należała do pierwszego pokolenia polskich kobiet mogących aspirować do kariery naukowej. Już w gimnazjum organizowała tajne kółka języka polskiego i historii Polski, co świadczyło o wczesnym rozpoznaniu znaczenia edukacji jako narzędzia emancypacji narodowej i społecznej.

Na Uniwersytecie Jagiellońskim studiowała nauki przyrodnicze oraz filozofię, uzyskując doktorat z embriologii w 1908 roku i doktorat z filozofii w 1910 roku. Jej praca doktorska "Z histogenezy mięśni szkieletowych" została opublikowana po polsku i niemiecku w wydawnictwie Polskiej Akademii Umiejętności, co świadczyło o międzynarodowym znaczeniu ustaleń. Profesor Emil Godlewski podkreślał jej kompetencje naukowe i talenty pedagogiczne. Przejście od kariery naukowej do pedagogiki wynikało ze strukturalnych ograniczeń w stosunku do kobiet w świecie akademickim. W 1912 roku podjęła pracę w

¹ Publikacja dofinansowana ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą Narodowy Program Rozwoju Humanistyki, nr projektu NPRH/F/SP/0086/2024/13, kwota dofinansowania 1 119 240, 00 zł., całkowita wartość projektu 1 119 240, 00 zł.

nowatorskiej szkole Marji Ramułtowej w Krakowie, która wyprzedziła reformy edukacyjne, wprowadzając testy inteligencji i nowe metody nauczania. Była współautorką "Pogadank przyrodniczo-krajoznawczych", które odniosły znaczący sukces wydawniczy.

Kulminacją kariery było objęcie w 1919 roku stanowiska dyrektorki Żeńskiego Seminarium Nauczycielskiego w Chełmie. Największym osiągnięciem było wprowadzenie systemu daltońskiego w 1926 roku - radykalnej reformy zakładającej indywidualizację procesu nauczania. Młodowska dokonała twórczej adaptacji tego amerykańskiego systemu do polskich warunków, zachowując lekcje zbiorowe o charakterze inspiracyjnym. W wieloetnicznym środowisku Chełma konsekwentnie realizowała zasady tolerancji i merytokracji, dbając o równe traktowanie uczennic różnych narodowości. Aktywnie popularyzowała system daltoński w całej Polsce, wygłaszając odczyty w Lublinie, Radomiu, Łodzi, Krakowie, Warszawie i Wilnie. Uczestniczyła w ruchu kobiecym, organizując biblioteczki dla legionistów.

Analiza biografii Młodowskiej ujawnia pioniera polskiej pedagogiki, której wpływ na modernizację szkolnictwa międzywojennego był fundamentalny. Jej nowatorstwo polegało na twórczej adaptacji międzynarodowych wzorców pedagogicznych do polskich warunków oraz osiągnięciach w edukacji wielokulturowej i integracji społecznej. Zasluguje na uznanie jako intelektualistka, która odegrała kluczową rolę w kształtowaniu demokratycznych wzorców edukacji obywatelskiej w odrodzonej Polsce.

Zmarła 10 sierpnia 1934 roku w Krakowie.

Bibliografia

Źródła:

Bobowska H., *Dr Jadwiga Młodowska, wspomnienie pośmiertne*, „Ognisko Nauczycielskie", 1934, nr 7, s. 211.

D[okto]r Jadwiga Młodowska. (Wychowawczyni i pracownica społeczna), oprac. B. Bobrowska, Kraków, Dom Książki Polskiej, 1935.

Młodowska J., Berggruen J., Bobrowska B., *Pogadanki przyrodniczo-krajoznawcze: opracowane metodycznie dla szkół początkowych*, Kraków, Księgarnia K. Wojnara, 1917.

Młodowska J., *O nowy ideał wychowawczy*, „Ruch Pedagogiczny”, 1922, nr 5-6, s. 97-101.

Młodowska J., *System daltoński. (Refleksje po latach sześciu)*, „Ogniwo”, 1933, nr 5, s. 107-111.

Młodowska J., *Z histogenezy mięśni szkieletowych*. Rozprawy Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego, Akademii Umiejętności w Krakowie. Seria B, t. XLVIII, Kraków, Nakładem Polskiej Akademii Umiejętności, 1908.

Młodowska J., *Treść i forma pracy samokształceniowej w związku z przebudową programów szkoły powszechnej*, „Ogniwo Nauczycielskie”, 1933, nr 10, s. 326-335.

Opracowania:

Dobrowolska J., *Wkład dr Jadwigi Młodowskiej w rozwój oświaty i kultury Chełma w okresie międzywojennym*, „Rocznik Chełmski”, 1997, t. 3, s. 165-181..

Doroszewski J., *Jadwiga Młodowska – wybitny nauczyciel polski międzywojennej*, „Przegląd Historyczno-Oświatowy”, 2003, nr 1–2, s. 75–84.

Mulińska Z., *Dr Jadwiga Młodowska – wybitny pedagog i społecznik*, „Chełmskie Prace Historyczne”, 1998, t.1, s. 143-154.

Rogucka B., *Doktor Jadwiga Młodowska (1882-1934)*, „Scientific Bulletin of Chełm - Section of Pedagogy”, 2010, nr 1, s. 147-152.

Śliwowska M., *Jadwiga Młodowska i Państwowe Seminarium Nauczycielskie Żeńskie w Chełmie Lubelskim we wspomnieniach absolwentek*, "Przegląd Historyczno-Oświatowy", 1986, R. 29, nr 1, s. 26-55.